

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
Egészségtudományi Kar

VI. ZALAEGERSZEGI NEMZETKÖZI EGÉSZSÉGTURIZMUS KONFERENCIA

2023. március 3.

ABSZTRAKT KÖTET / ABSTRACTS

VI. ZALAEGERSZEGI NEMZETKÖZI EGÉSZSÉGTURIZMUS KONFERENCIA ABSZTRAKT KÖTET

A konferencia tudományos bizottságának tagjai:

Prof. dr. Boncz Imre
dr. Ágoston István
dr. Varga Zoltán

A konferencia szervezőbizottságának tagjai:

dr. Varga Zoltán (elnök)
dr. Ágoston István
Csákvári Tímea
Prof. dr. Boncz Imre

A konferencia fővédnöke:

Balaicz Zoltán, Zalaegerszeg Megyei Jogú Város polgármestere
Prof. dr. Ács Pongrác, Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Dékánja

A konferencia szervezésében közreműködő szervezetek:

Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Egészségbiztosítási Intézet
Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Zalaegerszegi Képzési Központ
Zalaegerszeg Felsőfokú Oktatásáért Közalapítvány

A kiadványt szerkesztette:

Csákvári Tímea
dr. Varga Zoltán
Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Egészségbiztosítási Intézet

ISBN: 978-963-626-104-7

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI KAR

VI. INTERNATIONAL HEALTH TOURISM CONFERENCE OF ZALAEGERSZEG

Members of the Scientific Committee:

Prof. dr. Imre Boncz

dr. István Ágoston

dr. Zoltán Varga

Members of the Organizing Committee:

dr. Zoltán Varga (chair)

dr. István Ágoston

Tímea Csákvári

Prof. dr. Imre Boncz

Chair patron of the Conference:

Zoltán Balaicz, Mayor, City of Zalaegerszeg

Prof. dr. Pongrác Ács, Dean, Faculty of Health Sciences, University of Pécs

Organizations contributing to the Conference:

Institute for Health Insurance, Faculty of Health Sciences, University of Pécs

Zalaegerszeg Campus, Faculty of Health Sciences, University of Pécs

Public Foundation for Higher Education of Zalaegerszeg

Edited by:

Tímea Csákvári

dr. Zoltán Varga

Institute for Health Insurance, Faculty of Health Sciences, University of Pécs

ISBN: 978-963-626-104-7

FACULTY OF HEALTH SCIENCES, UNIVERSITY OF PÉCS

Tartalomjegyzék

Előszó.....	4
Prologue.....	5
PLENÁRIS SZEKCIÓ / PLENARY SECTION	6
1. SZEKCIÓ / SECTION 1	8
2. SZEKCIÓ / SECTION 2.....	16
3. SZEKCIÓ / SECTION 3.....	27
4. SZEKCIÓ / SECTION 4	36
5. SZEKCIÓ / SECTION 5	46

Előszó

A hat évvel ezelőtt útjára indított Egészségturizmus Konferenciát a Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Zalaegerszegi Képzési Központja koordinálja, mely immár második éve nemzetközi szintre emelkedett. A megrendezésre kerülő konferencia fő célkitűzése, hogy az egészségturizmusban, turizmusban dolgozó szakemberek megismertessék egymással szakterületük legújabb tudományos eredményeit, trendjeit és a konferencián egymással eszmecserét folytathassanak.

Az elmúlt évek sajnálatos eseményei miatt még inkább előtérbe került az egészségturizmus kérdése. A Covid-19 világjárvány hatásai nagyon rövid idő alatt, átmenet nélkül sokkolták a gazdaságot és a világot. A turisztikai iparág szereplői a korábbiakban soha nem tapasztalt kihívásokkal találták szembe magukat. A járványhelyzet alatt megtanultunk sok olyan módszert, amit hatékonyan alkalmazhatunk a veszélyhelyzet után is. A turizmus szektor óriási károkat szenvedett el. A kiszámíthatóság és fenntarthatóság kulcsfontosságú feladatként jelent meg a szektorban. Kiemelten fontos, hogy a kutatók, kutatói közösségek folytathassák munkáikat és napjaink egyre sokasodó kihívásokra tudományosan is megalapozott gyakorlati válaszokat adjanak.

Egy sokszereplős területről van szó, ezért igyekeztünk a legkülönbözőbb szakembereket megnyerni és az előadások megtartására felkérni. A konferencia plenáris előadói az egészségturizmus legkülönbözőbb területéről érkeznek. A délutáni szekcióülések gyógy- és wellness szolgáltatásokkal, egészséges gasztronómiai trendekkel, egészségügyi és sportszolgáltatásokkal foglalkoznak hazai és nemzetközi vonatkozásban. A rendezvény jelentősége abban rejlik, hogy rámutat a betegségek megelőzése, az egészségtudatosság fontosságára, és az egészség megőrzés lehetőségeinek bemutatására. Ennek megfelelően az előadók kitérnek arra, hogy bemutassák a szolgáltatói oldalt és a folyamatosan növekvő kereslet kielégítésének lehetőségeit.

Zalaegerszeg, 2023. február 13.

Dr. Varga Zoltán, adjunktus, mb. tanszékvezető

a Szervező Bizottság Elnöke

Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar

Egészségbiztosítási Intézet

Zalaegerszegi Képzési Központ

Prologue

The Health Tourism Conference of Zalaegerszeg – first launched six ago - is coordinated by the Zalaegerszeg Campus, Faculty of Health Sciences, University of Pécs. It has now now reached international audiences for the second time. The main objective of the conference is to enable professionals working in (health) tourism to share the latest scientific results and trends in their field and to exchange ideas and experiences.

The unfortunate events of recent years have brought the issue of health tourism even more to the fore. The effects of the Covid-19 pandemic have shocked the economy and the world in a very short time, without any transition. Since then, tourism has experienced unprecedented challenges. During the pandemic, we learned many lessons that can be effectively applied after the emergency. The industry has suffered significant damages. Predictability and sustainability have emerged as a key challenge for the sector. It is of pivotal importance that researchers and research communities continue their work and provide scientifically sound practical answers to the growing challenges of our time.

Being an multidisciplinary sector, we have tried to attract a wide range of experts and invite them to present. The plenary speakers at the conference come from a wide range of health tourism backgrounds. The afternoon sessions will focus on health and wellness services, healthy gastronomy trends, health and sports services, both on a national and international level. The importance of the event lies in highlighting the importance of disease prevention and health awareness. Accordingly, speakers will be invited to present the service sector and the possibilities to satisfy the ever-growing demand.

Zalaegerszeg, 13 February 2023

Dr. Zoltán VARGA PhD

Head of Department

Chair of the Organizing Committee

Institute of Health Insurance

Zalaegerszeg Campus

Faculty of Health Sciences, University of Pécs

PLENÁRIS SZEKCIÓ / PLENARY SECTION

A gyógyhelyek szerepe a kelet-erdélyi turizmusban

Horváth Alpár

*Babes-Bolyai Tudományegyetem, Földrajz Kar,
Gyergyószentmiklósi Kihelyezett Tagozat*

Célkitűzések: Előadásom célja egy átfogó képet nyújtani a gyógyturisztikai települések szerepéről a Románia közepén és Erdély keleti felében elhelyezkedő három megye turizmusában. A három megye magában foglalja a Székelyföldnek nevezett történeti-kulturális régiót is. Ebben a térségben a romániai magyar etnikai-nemzeti kisebbség területi koncentrációja relatív területi többséget („tömbmagyar” jelleget) alkot. A romániai magyar közösségek és a magyarországi szakemberek, befektetők sokrétű kapcsolatai tudástőke-forrást képeznek a gyógyturizmus területén is, amelyet gyümölcsöztetni lehet mind a gazdasági, mind a turisztikai szakpolitikai kétoldalú kapcsolatokban. Az előadás hozzá szeretne járulni a két szomszédos ország közötti tudástranszferhez, valamint az egészségturizmus előmozdításához azon termékek között, amelyeket a leendő Erdély-szintű regionális turisztikai desztináció menedzsment szervezet fog népszerűsíteni.

Módszer: Az előadás alapját szakirodalmi források és a romániai gyógyturizmus szereplőinek médiatartalmainak tanulmányozása képezi. Ez mellett, főleg az Országos Statisztikai Intézet legfrissebben közölt adatainak a feldolgozására és bemutatására törekedtem. **Eredmények:** A feldolgozott statisztikai adatok alapján, amelyek a szálláskínálatra illetve a turistaérkezések és vendégéjszakák számának alakulására vonatkoznak, egy területi szempontból differenciált kép rajzolódik ki a három elemzett megye (Maros, Hargita és Kovászna megyék) turizmusáról. A regisztrált kereslet szezonális alakulásában a különböző településtípusok között mutatkozó különbségek magyarázatát részben a helyi szereplők eltérő kapacitásaiban és erőfeszítéseiben, részben a földrajzi tényezőknek a turisztikai erőforrások hasznosíthatóságára gyakorolt hatásában illetőleg a szabadidő eltöltés módjainak alkalmazkodóképességében kereshetjük. Általános nézet, hogy a gyógyturizmus hozzájárulhat a szezonális tompításához, amiben a gyógyturizmus érdekeltjeinek a közös kampányai is szerepet játszhatnak.

„Van-e jövője a gyógyturizmusnak Gyulán?”

Kun Miklós, Dr. Zahorán Ágnes

Gyulai Várfürdő Kft.

A gyógyászati kezelésszámok 2022-ben 29%-kal meghaladták a 2021-es eredményeket, azonban jelentősen, 32,5%-kal elmaradt 2019-től. Az elmaradás elsődleges oka a világvárvány utáni visszarendeződés lassú tempója, a jelenlegi energiaválság és az ezzel járó bizonytalanság keresletvisszafogó hatása. A válságoktól független gyógyászati vendég- és kezelésszámok csökkenő trendje a hazai gyógyfürdők jelentős részét érinti és ez várhatóan a jövőben is folytatódni fog. Ennek lehetséges magyarázata például a gyógyászati kezeléseket igénybe vevők idősödése, a kezelések időigénye, a lokális gyógyfürdők növekvő száma, vagy a NEAK támogatások több, mint egy évtizede változatlan, alacsony szintje.

E tényezők következtében, csupán normál üzletmenetet feltételezve is, a bevételek és kezelésszámok évi 5-10%-os visszaesése feltételezhető.

Az üzemeltetési költségek emelkedése következtében a fürdőgyógyászati részleg jövedelmezősége évek óta fedezeti pont körül, sok fürdőben az alatt áll.

Középtávú célunk, hogy a válságot megelőzően tapasztalt csökkenő trend forduljon. A gyógyászati kezelés- és látogatószám további középtávú stabilizálásának, növelésének feltétele például a fiatalabb generációk megszólítása, a balneoterápia ismertségének erősítése, esetleg új, támogatás nélküli csomagok használata. Fontos emellett a gyógyászati eszközparkunk modernizációja, ezzel együtt a működési hatékonyság növelése (havonta, kezelésként legalább 40%-os kihasználtság), továbbá a partneri kapcsolatok erősítése.

1. SZEKCIÓ / SECTION 1

Szekcióvezetők:

- **Prof. dr. Boncz Imre PhD, habil, egyetemi tanár, intézetigazgató**
- **dr. habil Ágoston István PhD, egyetemi docens**

Csákvári Tímea¹, dr. Varga Zoltán¹, Palkovics Krisztina², Komáromy Márk^{1,2}

*¹Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségbiztosítási Intézet,
Egészség-gazdaságtani és Egészségügyi Szervező Tanszék, Zalaegerszeg;*

²Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Doktori Iskola, Pécs

**A gyógyfürdő ellátások igénybevételi mutatóinak elemzése
Magyarországon 2015-2020 között**

Bevezetés: A balneoterápia, a gyógyfürdő kezelések hatásossága egyes betegségek kezelésében egyre több bizonyítékot nyer. Célunk a Magyarországon társadalombiztosítással igénybe vehető gyógyfürdő szolgáltatások igénybevételének és a hozzájuk kapcsolódó egészségbiztosítási kiadások elemzése volt.

Módszer: A felhasznált adatokat a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő Statisztikai Évkönyvéből válogattuk le. Vizsgáltuk a kezelések számát, a fogyasztói árakat és annak megoszlását (társadalombiztosítási támogatás összege, térítési díj) egyaránt. Elemzésünk a 2015-2020 közti időszakot fedi le.

Eredmények: 2020-ban 47,51%-kal kevesebb gyógyfürdő kezelést (3,11 millió darab) végeztek el az előző évhez képest. Az egészségbiztosítási kiadás összege a vizsgált években 3,8 milliárd forint felett volt, 2020-at kivéve (2,08 milliárd forint). A járványtól függetlenül, 2015-2019 között is egy lassú, de folyamatos csökkenés figyelhető meg a kezelések száma és a támogatás összege tekintetében. Minden évben és minden kezeléstípus tekintetében a 60-69 és 70-79 korosztályok adták az igénybevétel legnagyobb arányát (>30%). A fogyasztói áron belül a társadalombiztosítási támogatás aránya némi növekedést mutatott (2015: 70,5%; 2020: 72,27%) a beteg által fizetett térítési díjjal szemben.

Következtetések: Az elmúlt években a gyógyfürdő ellátások igénybevétele csökkenő tendenciát mutat, melynek okai további kutatások elvégzését teszi szükségessé.

Dr. Behringer Zsuzsanna¹, Tevely Titanilla²

¹Budapesti Metropolitan Egyetem Üzleti, Kommunikációs és Turisztikai Kar, Turizmus Intézet, Budapest;

²Soproni Egyetem, Széchenyi István Doktori Iskola, Sopron

Pandémiából háborús válságba sodródva, avagy mennyire preferálják 2023-ban a magyar fogyasztók a biztonságot és higiéniét turisztikai utazásaik során?

Túljutva a pandémia nehéz évein, 2022 elején robbant ki az orosz-ukrán válság, amely újabb sokkhatásként érte a világot. Az eltelt egy év alatt egyre markánsabban tapasztaljuk a háború okozta világgazdasági recessziót, és az egyes országoknak, cégeknek, és fogyasztóknak sokadszorra kell újraterveznie az életét. Ezt a válságoktól terhelt időszakot vizsgáltuk idősoros kutatásunkban, amelynek célja, hogy feltárjuk a magyar lakosság szabadidős turisztikai utazási szokásaiban bekövetkezett változásait, az utazási döntéseik meghozatalánál érvényesülő fogyasztói preferenciáik átalakulását 2020-2023. évek közötti időszakra vonatkozóan, online kérdőíves felmérés keretében. Főbb megállapításaink közé tartozik, hogy 2022-ig a magyar lakosság a világjárvány okozta lezárások enyhítése után nagy intenzitással kezdett el újra utazni, kiemelten figyelve a biztonsági és higiéniai szempontokra, és egyúttal előtérbe helyezve az egészségmegőrző és javító motivációit. A háború okozta gazdasági recesszió, infláció és energiaválság következtében 2023-as, erőteljesen visszafogott utazási terveikben azonban a fogyasztók prioritásai a takarékosagra és költségoptimalizálásra irányulnak, háttérbe szorítva ezzel a járvány- és egészségügyi szempontokat, ami újabb kihívások és túlélési stratégiák megalkotása elé állítják, a szintén nehéz helyzetbe került, és fennmaradásra koncentráló turisztikai szolgáltatókat.

Dr. Savella Orsolya¹, Dr. Kóródi Márta²

¹Debreceni Egyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet;

²Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Vidékfejlesztés, Regionális gazdaságtan és Turizmusmenedzsment Intézet;

A menopauza tüneti kezelésének lehetséges terápiái a hazai gyógyszállodai kínálatban

A menopauza lefolyása nem kóros eredetű, azonban lehetséges tüneteinek, (kóros) szövődményeinek megelőzésében gyógyturisztikai szolgáltatások is igénybe vehetők. A magyarországi minősített gyógyszállodák teljes sokaságára (42 db) irányuló kutatás előkészítő szakaszában minősítésre kerültek a gyógyvizek a menopauza tüneteinek kezelésére alkalmasságuk szerint. Ez a minősítés az értékelésnél a legnagyobb súllyal kerül figyelembe vételre. Az előkészítés második szakaszában a kezelésekből potenciálisan szerepet játszó szolgáltatások kerültek beazonosításra a szállodák honlapján megjelenő kínálat alapján, majd egy előtesztelt értékelőlap készült a megfigyelés elvégzéséhez. Az előteszt öt önkényesen kiválasztott, gyógyhelyen lévő, de nem minősített wellness/spa szállodára vonatkozott. Az eredmények alapján a szolgáltatások differenciáltabb megjelölése vált szükségessé az értékelőlapon. A felmérés igazolta a menopauzával kapcsolatos általános attitűdöt, miszerint nem betegség jellegű állapot, nem szükséges gyógykezelés, ezért a szolgáltatásokat sem szükséges specifikusan kínálni. Bár az adottságok lehetővé tennék számos gyógyszállodában, a célzott kínálat, kezeléscsomag nem jellemző, a gyógyszállodai rangsor szolgáltatásértékeinek szórása nagy. Javaslatként azonban megfogalmazódott, hogy az elodázó szemlélet helyett a paciensek talán nyitottabbak lennének a wellness szállodai kezelésekre, ahogyan az a próbateszt során a kínálat esetében igazolást nyert.

Dr. Hojcska Ágnes Erzsébet

*Gál Ferenc Egyetem Egészség- és Szociális Tudományi Intézet, Egészségturizmus
Tanszék, Gyula*

**Fürdőgyógyászati ellátások helye és szerepe az
egészségturizmusban**

Bevezetés: Napjainkban az egészség felértékelődésével egyre nagyobb hangsúly helyeződik az egészséges életmódra és az egészség megőrzésére, melyre az egészségturizmus számos lehetőséget kínál. Különösen aktuális kérdés ez az idősödő társadalmakat egyre jobban terhelő krónikus (elsősorban mozgásszervi) megbetegedések esetében. Ezeknek a kórképeknek a gyógyítására a magyarországi gyógyturizmus bázisát képező fürdőgyógyászati ellátások az egészségügyi ellátórendszer részeként széles spektrumú megoldási lehetőséget biztosítanak.

Módszerek: Kutatásomban a szekunder kutatás módszerére alapozottan elemzem a Nemzeti Népegészségügyi Központ és a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő adatbázisában szereplő hazai társadalombiztosítási szerződéssel rendelkező fürdőgyógyászati intézmények és szolgáltatásaik releváns adatait. Továbbá honlapelemzési módszer segítségével tárom fel az önfinanszírozott ellátásokra vonatkozó adatokat. Az adatelemzéshez egyszerű leíró statisztikai módszereket, a területi kutatás módszereit és a polinomiális trendszámítás módszerét alkalmazom.

Eredmények és következtetések: Az eredményekből megismerhetővé válnak a fürdőgyógyászati intézmények és kezeléseik összesített adatai, területi különbségei és az elemzett adatok változásának trendjei. A kapott eredményekből az a következtetés vonható le, hogy a hazai egészségturizmus kínálatát képező vizsgált gyógyturisztikai eszközök többdimenziójú fejlesztése szükséges a hatékonyabb betegellátás és az egészségturisztikai kínálat igénybevitelének fokozása érdekében.

Prof. Dr. Sallai János

*Nemzeti Közszolgálati Egyetem. Rendészettudományi Kar . Rendészetelméleti és
Történeti tanszék*

**Vesztegzáraktól a karanténig.
Orvosrendészet a turizmusért**

Bevezetés: Az embert az őskortól foglalkoztatja a biztonság és a veszély. A veszélyek közül az elsők között szerepelnek a betegségek, járványok, melynek terjesztői a különböző célból utazó, lakó-, szálláshelyet változtató emberek, turisták, zarándokok, katonák, kereskedők lehettek. A járványok elterjedése megakadályozására már az ókori városállamokban odafigyeltek, különböző orvosrendészeti, közegészségügyi rendszabályok megalkotásával, betartásával.

Módszerek-történet: Az államhatáron átterjedő járványok megfékezésére Mária Terézia 1770-es rendelete már konkrétan intézkedett és vesztegzárok, karanténállomások felállítását és egyéb rendszabályok betartását rendelte el. Ezt követően az orvos rendészet a modern rendészet kialakulásánál meghatározó terület volt.

A magyar rendészettudomány első műveiben szerepel a gyógyfürdőhelyek, azok rendje és a gyógyfürdőhelyek idegenekre gyakorolt vonzása. Továbbá már a 19. század közepén felmerült a gyógyvizek nagy mennyiségben történő szállítása. A veszélyek elhárítása miatt folyamatosan ellenőrizték a gyógyvizek hatását, nehogy ártalmas legyen az emberekre, főleg a szállítóedények anyagát vizsgálták.

Következtetés: A járványok a 20. században is jelentős szerepet játszottak így az orvosrendészet, közegészségügy feladatai között a mai napig szerepel az ellenük való küzdelem. Ebben az első világháború után a spanyol nátha, vagy a fel-fel bukkanó kolera, ebola, madár influenza járványok után a 21. század eddigi legnagyobb kihívásának a COVID 19 bizonyult. Előadásomban az államhatár átlépésével, illetve a gyógyturizmussal kapcsolatos orvosrendészeti történeti eseményeket tervezem bemutatni.

Donka Attila

Kodolányi János Egyetem, Turizmus Tanszék

Az aktív egészségturizmus feltételei a hazai folyók mentén

Az egészségturizmust hagyományosan a gyógyturizmus, wellness turizmus és a legújabb trendek alapján elkülönülve az orvosi turizmus hármásával azonosítjuk. A természeti környezet egésze – a termálvizekhez hasonlóan – olyan gyógytényezőként funkcionál, amelyet az – elsősorban az egészségmegőrzés érdekében végzett – fizikai aktivitás során használunk. Ahhoz azonban, hogy a használat a turizmus oldaláról is eredményes legyen, ki kell alakítani a fogadás feltételeit.

Az aktív sporttevékenységek turizmusban való megjelenése világszerte nagyban hozzájárult a turisztikai kínálat színesítéséhez. Azáltal, hogy a vendég aktivitása a kínálati oldallal szemben más jellegű követelményeket is támasztott, a turisztikai iparág jelentős bővülésen ment keresztül, mind a fogadóterületek kiterjedését, mind pedig a szolgáltatások összetételét illetően. A felkészülés első lépései között a belföldi vendégek fogadására való felkészülésnek kell lennie, amely megalapozhatja a hasonló motivációval rendelkező, de nehezebben megszólítható külföldi vendégek számának növekedését is. Ennek egyik lényeges eleme az aktív turizmusban a komplex kínálat kialakítása.

Hazánk bővelkedik az aktív turizmus szempontjából kedvező adottságokkal rendelkező térségekkel. A tanulmány azokat a kutatási eredményeket ismerteti, amelyeket a hazai vízitúrázás kínálati oldalának felmérése során elértünk.

Helmeczi Gabriella

*Debreceni Egyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet,
Egészségügyi Informatikai Tanszék, Nyíregyháza*

Gyógyfürdők jelentősége az egészséges életmód alakításában

A WHO meghatározása szerint az egészség a teljes testi, lelki és szociális jóllét állapota, és nem csupán a betegség hiánya. A fogalom alapján elmondható, hogy az egészség nem egy egytényezős állapot, több dimenzióból, pillérből tevődik össze, így a biológiai-, a lelki-, a mentális-, az emocionális- és a szociális egészség területét emelhetjük ki. Mindezek komplex megőrzésében sokoldalú segítséget nyújthat az egészségturizmus, és különösen a gyógyturizmus.

A gyógyvízre alapozott kezelések egyaránt szolgálhatják a prevenciót és a rekreációt, de jelentős szerepet kapnak az alternatív gyógymódok alkalmazásával a gyógyítás folyamatában, a stressz oldásban, a szabadidős tevékenységek egészségjavító szolgáltatásaiban is.

A tanulmányomban bemutatom, hogy milyen jelentősége van általánosságban a gyógyfürdőknek az egészséges életmód alakításában, és kiemelem a hazai gyógyfürdők kínálatát, fejlesztési lehetőségeit és regionális specialitásait. A hazai és külföldi szakirodalmak ismertetése mellett, a KSH, az Eurostat és más szakstatisztikai adatbázisok meglévő releváns eredményei alapján kívánom bemutatni a gyógyfürdők növekvő jelentőségét.

2. SZEKCIÓ / SECTION 2

Szekcióvezetők:

- **dr. Varga Zoltán PhD**, *adjunktus, mb. tanszékvezető*
- **dr. Beke Szilvia**, *főiskolai tanár, dékánhelyettes*

Németh Ágota

Nemzeti Közszerológati Egyetem, Rendészettudományi Kar, Budapest

Biztonságban gyógyulni Sárváron

Bevezetés: A város honlapja szerint „Sárvár ma már sokkal több, mint egy pár napos fürdőváros”. A város jó megközelíthetősége, kiváló környezeti feltételei, történelmi múltja, rendezvényei vonzzák az idelátogatókat, gyógyvize világszerte ismert. A tanulmány azt vizsgálja, hogy a turizmus egyik árnyoldala, a bűnözés hogyan és milyen mértékben jelenik meg ebben a kisvárosban.

Módszer: A város látnivalóinak, a szálláshelyeknek és a különféle rendezvényeknek értékelései, valamint a kriminálstatisztika eredményei kerülnek összevetésre, empirikus kutatással kiegészítve.

Eredmények: Sárvárra a német ajkú turisták mellett Európa más országaiból is egyre több pihenni, gyógyulni vágyó vendég érkezik. A térségben is jelen van a bűnözés, elsősorban vagyon elleni, kábítószerrel kapcsolatos, de erőszakos bűncselekmények is előfordulnak, melyek áldozatai és ritkább esetben elkövetői is kikerülhetnek az idelátogatók köréből.

Következtetések: A város vezetése, a hatóságok minden szükséges intézkedést megtesznek annak érdekében, hogy az idelátogató hazai és külföldi vendégek zavartalanul tudjanak pihenni, gyógyulni. Ezt igazolja az a kimutatás is, mely szerint Sárvár, Vas vármegye második legnagyobb városa kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák tekintetében Magyarország legnépszerűbb települései között helyezkedik el továbbra is.

Palanca Attila

*Soproni Egyetem, Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar, Ökológiai
Gazdaságtan Intézet*

Merre tartasz egészségturizmus?

Az emberiség történetében az egészség, mint életszemlélet kiemelt helyet foglalt el. Elődeink felismerték annak jelentőségét, hogy az egészség megőrzéséhez/visszaállításhoz az általuk helyesnek vélt életmódot szükséges betartani. Azonban a modernizációs életmód átka, hogy negatív hatások sorozata érte egészségi állapotukat. A modern társadalmakban felismerték, hogy a mindennapi ember akkor lehet sikeres, ha egészségesek.

Ez a párhuzamosság vezetett az elmúlt 50 évbe el oda, hogy az életmód és a gyógyítás hagyományos formái találkoztak az egészség fenntartásának újabb formáival. Ennek a felismerésnek a köszönhető, hogy a globális gazdaság rapid gyorsasággal kiépítette a turizmus egészségorientációjú új rendszerét. Felismerte, hogy az emberek képesek szabadságukat, jövedelmük bizonyos hányadát egészségük visszaszerzésére vagy prevencióra költeni. Az egészségturisztikai ágazat az egyik leggyorsabb növekedést mutatja a turizmus rendszerén belül, és növekedéséhez hozzájárul az előregedő társadalom, a fiatal korosztály egészségtudatosabb életmódja, az utazási hajlandóság növekedése stb. E permanens fejlődést időről-időre megakasztja valami globális vagy helyi erő, mint pl. a Covid -19, amely alapjaiban befolyásolta a turizmust. Jelen dolgozat azokkal a lehetőségekkel foglalkozik, amelyek egy újfajta erőteret képezhetnek az egészségturizmuson belül (és azon kívül).

Szerb Katalin, Szántóri Patricia

Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Dietetikai Intézet, Pécs

A növényi alapú táplálkozáshoz való hozzáállása a gimnazistáknak

Célkitűzés: A növényi alapú táplálkozás népszerűsége egyre elterjedtebb. Követésének háttérében etikai vagy egészségügyi megfontolás is állhat. Pozitívan hat az egészségmegőrzésre és környezetkímélő is.

Adatok és módszerek: A 107 fővel zajló kutatás során 2022. május 6-án kerültek a diákok kérdőívvel lekérdezésre, majd egy előadást tartottunk a résztvevőknek az ismereteik bővítése érdekében.

Alkalmaztunk leíró statisztikát, khi-négyzet próbát, illetve t-próbát. A kutatásban független változóként tekintettük a nemet, illetve függő változónak a táplálkozási irányzatok ismeretét, nyitottságot a csökkentett húsfogyasztásra és növényi alapú táplálkozásra.

Az eredményeket SPSS szoftverrel értékeltük ki, és a Microsoft Office Excel segítségével elemeztük. Az eredményeket szignifikánsnak tekintettük, ha $p < 0,05$.

Eredmények: Megvizsgáltuk, hogy nemek tekintetében van-e különbség a húsmentes és növényi alapú táplálkozáshoz való hozzáállásban. A khi négyzet próba eredményeként mindkét esetben szignifikáns eredményt kaptunk ($p < 0,01$). A női résztvevők szignifikánsan nyitottabbak mind a húsmentes étkezésre, mind a növényi alapú táplálkozásra.

A résztvevőket megkértük arra, hogy 1-10-es skálán szemléltessék, mennyire tartják fontosnak a húsmentes opciót a menzán. A páros t próba eredménye ($p < 0,01$) hogy a lányok számára szignifikánsan fontosabb a húsmentes menü jelenléte az iskolai menzán.

Következtetések: Eredményeink azt bizonyítják, hogy a gimnazista diákok körében lenne igény a növényi alapú/vegetáriánus menüre.

Komáromy Márk¹, Palkovics Krisztina¹, Dr. Varga Zoltán², Csákvári Tímea²

¹Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Doktori Iskola, Pécs;

*²Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségbiztosítási Intézet,
Zalaegerszeg*

Többnapos utazási szokások a magyar lakosság körében - a Covid-19 árnyékában

A turizmus, mint szektor az elmúlt évtizedek egyik leglendületesebben növekvő gazdasági ágazata, amellet, hogy munkahelyeket hoz létre a gazdasági fejlődés egyik legjelentősebb eleme.

Kvantitatív, retrospektív, leíró kutatást végeztünk adatelemzéssel. Az adatokat a Központi Statisztikai Hivatal adatbázisából nyertük. A magyar lakosság többnapos belföldi és külföldi utazási szokásait vizsgáltuk 2013-2022 között.

A 2013-2019 közötti időszakban a belföldi összes többnapos utazáson résztvevők átlagosan évente 21,6 millió forinttal költöttek többet. A külföldre tett utazások száma összesítve (24,86 millió) és a külföldön eltöltött tartózkodási idő (75,19 millió nap) is elérte az addigi legmagasabb értéket 2019-re. A Covid-19 pandémia előtti évben, 2019-ben a három legnépszerűbb célország az utazások száma alapján a magyar turisták körében Ausztria, Szlovákia és Románia voltak.

Az elkövetkezendő évek adatait folyamatosan monitorozva az egész világ, így a magyar turizmus és a magyar turisták is várják a pandémia utáni lehetőségek kiaknázását a turizmusban.

**Keczeli Viola², Laki Sára Borbála¹, Tisza Boglárka Bernadett²,
Hulman Anita², Karamánné Pakai Annamária³, Gubicskóné
Kisbenedek Andrea¹, Verzár Zsófia¹**

*¹Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Táplálkozástudományi és
Dietetikai Intézet, Pécs;*

²Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Doktori Iskola, Pécs;

*³Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Alapozó,
Szülésznői és Védőnői Intézet, Szombathely*

**A fenntartható táplálkozásról Magyarországon, távoli
jövőkép, vagy már a mindennapjaink része?**

Bevezetés: A jelenlegi helytelen táplálkozási szokásaink nagyban hozzájárulnak a XXI. század egyre erősödőbb problémájához, a klímaváltozáshoz. Emellett évente több, mint 100 millió tonna élelmiszer pazarolnak el az Európai Unió területén, mégis majd 800 millió ember éhezik a világon, Célkitűzés: Meghatározni a magyar társadalom körében a fenntarthatósággal és klímaváltozással kapcsolatos ismereteket, illetve a vásárlási szokásokban, termékválasztásban megjelenő legfőbb befolyásoló tényezőket.

Módszer: Kvantitatív keresztmetszeti vizsgálatot végeztünk 2021.06.01. - 2022.02.01. között, saját szerkesztésű, online, anonim kérdőívvel. Kényelmi mintavételt követően kizárási kritérium volt az orvosi utasításra folytatott diéta és a be nem töltött 18. életév, a kizárási kritériumokat figyelembe véve így összesen 158 fő (n=158) adatait értékeltük.

Eredmények: A résztvevők 100%-a (n=158) hallott már a klímaváltozásról. Nők gyakrabban írnak bevásárló listát (p=0,001) és visznek magukkal vászontáskát (p=0,007) a bevásárláshoz, mint a férfiak, a kitöltők átlagosan 2,66 alkalommal vásárolnak a héten. A hazai termékeket a minta 79,1%-a (n=125) részesíti előnyben az export termékekkel szemben. Napi rendszerességgel mindösszesen a kitöltők 2,5%-a (n=4), heti 3-4 alkalommal 3,2% (n=5) hajt ki élelmiszer. Akik szelektíven gyűjtik a szemetet szignifikánsan kevesebb élelmiszer is dobnak ki (p=0,01). Az élelmiszerkidobás és a klímaváltozás elleni tettekben nem találtunk kapcsolatot (p=0,4), nem egyértelműsíthető, hogy akinek fontosabb a klímaváltozás kevesebb élelmiszer dobnak ki.

Következtetések: Megerősítést nyert, hogy a magyar lakosság ismeretei a klímaváltozásról, a tudatos és fenntartható élelmiszerválasztáshoz még nem elegendők. A szakemberek szerepe, a szakmailag hiteles népszerűsítő anyagok és programok elengedhetetlenek. Fontos, hogy fenntartható és egészségtudatos vásárlói szokások kialakítsunk a társadalom széles körében, mely a klímaváltozás és élelmiszer pazarlás elleni harc egy fontos eleme lehetne.

Poór Judit¹, Géczi Zsófia²

¹Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Georgikon Campus;

²Meló-Diák Dél Iskolaszövetkezet

A diákmunka szerepe és lehetősége a turizmus hullámzó munkaerő-igényének biztosításában

A munkaerőhiány a turizmusban Magyarországon, és nemzetközi szinten is probléma, melyre a COVID vírushelyzet csak ráerősített. Az ágazat a probléma kezelésére új és létező megoldásokat keres. A munkaerőkölcsönzés nem új megoldás, de nem volt jelentős eddig az ágazatban. Ennek egy szegmense a diákmunka igénybe vétele.

A kutatás során a Meló-Diák Dél Iskolaszövetkezet működési területe (Zala, Somogy, Baranya, Tolna, Bács-Kiskun, valamint Fejér megye) turizmusának – pontosabban az azt jellemző kereskedelmi szálláshelyek vendégéjszaka számának – a szezonális eltolódását vizsgáljuk szezonális eltérés és szezonindex mutatók alapján. Ehhez az adatokat a COVID időszak előtti, a korlátozások által nem torzított 2008-2019 közötti időszakra vonatkozóan kértük le a Központi Statisztikai Hivatal Tájékoztatási adatbázisából. A vizsgált célterület kereskedelmi szálláshelyeinek vendégéjszaka száma Somogy és Zala megyére koncentrálódik, melyek turizmusa erős, ámde eltérő jellemzőkkel bíró szezonális eltolódást mutat.

A primer kutatás része a Meló-Diák Dél Iskolaszövetkezet egyik projektvezetőjével készített interjú, mely a szövetkezet működésében vizsgálja a témát és a tapasztalatokat. Az interjú eredményei mind a diákmunkát igénybe vevő turisztikai vállalkozások, mind a diákok szemszögéből láttatják a diákmunka alkalmazásának gyakorlati előnyeit-hátrányait. Az interjú igazolja a diákmunka fokozottabb bevonását a nyári turisztikai szezonban.

Szanati Angéla

*Magyar Agrár-és Élettudományi Egyetem, Georgikon Campus, Agrár- és
Élelmiszergazdasági Intézet, Keszthely*

Rekreáció a Fenyves-allén

A rekreáció a munkavégző képesség helyreállítását és újrateremtését jelenti. A festői szépségű, közel 900 feketefenyő alkotta fasor 6 km hosszan köti össze Keszthelyt Fenyvespusztával. A Fenyves-allé szervezett és magán kirándulások, túrák helyszíne, mely évszaktól függetlenül vonzza elsősorban az aktívan pihenni vágyókat. A csaknem 140 éves fák látványa vonzó valamennyi generáció számára a rekreációs célú sporttevékenységek végzéséhez. 2023 januárjában kérdőíves felmérést végeztem a Fenyves-allén, melyben a túrázók látogatási céljait és szokásait mértem fel, 101 értékelhető kérdőívet sikerült kielemeznem. A megkérdezett személyek 86 százaléka életében először járt az allén. A rekreációt fő motivációként a válaszadók fele jelölte meg. A legmeszebből érkező túrázó 170 km-t utazott, hogy végigsétáljon a fenyvesek között.

Appl Petra

*Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségbiztosítási Intézet,
Zalaegerszeg*

Az idősek wellnessturisztikai szolgáltatásokkal való elégedettsége a Nyugat-Dunántúli régióban

A XXI. század egyik legjellegzetesebb problémája az idősödés. Ez a jelenség az Európai Unióban, azon belül Magyarországon is problémát jelent. A kutatásunk célja, hogy megismerjük az idősek jelenlegi wellnessturisztikai szolgáltatások igénybevételével kapcsolatos jellemzőit. Vizsgálatunk 2022. május 2. és 2022. szeptember 01. között végeztük on-line kérdőív formájában. 373 saját készítésű, értékelhető kérdőív állt rendelkezésünkre. A kapott adatokból viszonyszámokat, megoszlást és szórást számoltunk. A statisztikai reprezentáció során az aggregált adatainkat statisztikai táblázatokon, illetve különböző grafikonokon ábráztuk. Az általunk vizsgált célcsoport tagjai 3 évvel ezelőtt 1-2 alkalommal és főleg a családjukkal vettek igénybe a wellness szolgáltatásokat egy év alatt. A wellness szolgáltatásokra való költség 150.000 forint alatti és az egyéb szolgáltatásokra való költség 50.000 forint alatti a válaszok alapján. Khi-négyzet próbák közül az iskolai végzettség és az aktivitás, a wellness- és egyéb szolgáltatásokra való költség között volt szoros kapcsolat. Ezen kívül a gyakoriság és az iskolai végzettség, valamint a gyakoriság és az alkalmazott információs csatornák között volt szoros kapcsolat. Az általunk vizsgált adatok alapján elmondható tehát, hogy azok, akik az aktív pihenést választják, többet költenek wellness és egyéb szolgáltatásokra, audiovizuális és a wellness központokat 1-2 alkalommal látogatták azok legalább egyetemi alapkép-zéssel rendelkeznek.

Dr. Lőke Zsuzsanna, Dr. Kovács Ernő

*Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem, Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság
Intézet, Fenntartható Turizmus Tanszék Georgikon Campus, Keszthely*

Honnan informálódnak a fürdővendégek? – A Hévízgyógyfürdő vendégei által használt kommunikációs források vizsgálata

Információs társadalmunkban ugyan első helyen áll az internet véleményformáló szerepe, de ez egy tradicionális gyógyfürdő esetében is igaz? Ennek jártunk utána a Hévízgyógyfürdő vendégei körében, ahol 300 magyar vendéget kérdeztünk meg kérdőív segítségével a fürdőválasztáshoz használt információforrásokról.

A hévízi gyógyvíz elsősorban mozgásszervi, reumatikus bántalmak kezelésére ajánlott, ennek köszönhetően pedig meghatározóan (66,9%) 50+os, nyugdíjas (48%) vendégköre van a gyógyfürdőnek. Az idős korosztály ilyen mérvű túlsúlya miatt az információforrások eltérnek a turizmus más területén megszokottól. E mellett közismert, hogy az egészségturizmusban az értékesítési csatorna (Place) hagyományos szereplői kiegészülnek az egészségbiztosítókkal és orvosokkal. Így az információszerzés terén is megjelenik az orvos. Ráadásul kortól függetlenül a gyógyturizmusban eleve magas a törzsvendég aránya, ami a Hévízgyógyfürdőre is jellemző.

Az empirikus vizsgálat a gyógyulás-, megelőzés- illetve szórakozás, pihenés céllal fürdőbe látogató célcsoportok tipikus információforrásait azonosította be.

dr. Varga Zoltán¹, Molnárné Csákvári Tímea², Palkovics Krisztina³

*^{1,2}Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségbiztosítási Intézet,
Zalaegerszeg,*

³Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Doktori Iskola

Egészségmegőrzés – környezettudatosság - innováció

Bevezetés: Az egészségmagatartás az emberek olyan viselkedése, amely az egészség megőrzésére irányul, tehát minden olyan cselekvés, amelyet a személy azért végez, hogy megvédje, elősegítse vagy fenntartsa egészségét. A fizikai aktivitás, a tudatos táplálkozás és a pihenés higiéniája hatással van az emberek egészségmagatartására. Mindez maga után vonja azt, hogy a fogyasztók az egészségügyi innovációkkal szemben egyre nyitottabbá válnak.

Módszerek: Empirikus kutatásunk keretében egy 2022 október-novemberben végzett online kérdőíves megkérdezés eredményeit mutatjuk be. A kutatás 585 fő megkérdezésével történt a 20-80 éves magyar lakosság körében. Elemzésünk során arra kerestük a választ, hogy az egészségügyi állapot nyomon követése során törekedne-e utazásaik során a környezettudatosságra és a környezeti lábnyom csökkentésére, előnyben részesítik-e az alternatív termékeket és szolgáltatásokat.

Eredmények: A vizsgált ismérvek között a nemek, a legmagasabb befejezett iskolai végzettség és a jövedelmi helyzet tekintetében szignifikánsak a különbségek ($p < 0,05$). Az ökoturisztikai programokban való részvétel eddig csak szűkebb körre volt jellemző, ugyanakkor a nyitottság a minta nagyobb részében több mint 60%-os. Az utazás során a személygépkocsi-használat helyett környezetkímélőbb utazási módot választana a mintában szereplők 35%-a.

Következtetések: A turisztikai választásokban is alulmaradnak a várakozásokhoz képest a mért magatartási jellemzők. Az általános tájékozottság, illetve az adott hely megismerése általánosan fontos az utazások során a megkérdezettek körében, a környezeti szempontokat azonban már szűkebb kör preferálja a kényelemmel vagy a jó árakkal szemben.

3. SZEKCIÓ / SECTION 3

Szekcióvezetők:

- **dr. Császár Gabriella PhD**, *adjunktus, Képzési központ igazgató*
- **dr. habil. Laczkó Tamás PhD**, *egyetemi docens*

Hideg Gabriella

Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Fizioerápiás és Sporttudományi Intézet

A csalásra való hajlam a sportban kérdőív (CDED-HU) Magyarországi validációja

Hazai viszonylatban méltatlanul keveset foglalkozik a tudományos világ a fair playhez, sportszerűséghez, csaláshoz és az etikátlan, erkölcstelen (gamesmanship) magatartáshoz kapcsolódó vizsgálatokkal.

Célunk egyrészt a fent nevezett fogalmak tisztázása és egy kérdőív magyarországi validációs eljárásának és eredményeinek ismertetése.

Az eredeti Ponseti és munkatársai (2012) által kidolgozott kérdőív (Disposition to Cheating in Sport Questionair- CDED) hat kérdést tartalmaz. A kérdések két alszába sorolhatók. Az egyik alszába a csalásra való hajlamot/attitűdöt méri, a másik a gamesmanship-re vonatkozik.

A validációs eljárásban 406 fő egyetemi hallgató vett részt a Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Karáról. A nemek arányát tekintve a megkérdezettek 19%-a férfi (77 fő), 81%-uk (329 fő) nő volt. Az életkori megoszlást tekintve a legfiatalabb résztvevő 18, a legidősebb 46 éves, a kitöltők átlag életkora 21 év (SD=3,192) volt. Az eredményeket nem, életkor és sportolási szokás változókon vizsgáltuk.

A validációs eljárás sikeresnek tekinthető. A Csalásra való hajlam a sportban kérdőív magyar változata (CDED-HU) megbízható. A Cronbach Alpha értéke 0,844.

A sportolási szokások vonatkozásában szignifikáns eredményt nem kaptunk.

A megkérdezettek neme azonban befolyásolja a csalás elfogadása iránti attitűdöt [t(404)3,108 p=0,002 M^{fiú}=6,23 M^{lány}=5,19] és az etikátlan (Gamesmanship) módszerek elfogadását, alkalmazását is [t(404)6,717 p<0,001 M^{fiú}=8,43 M^{lány}=5,98].

Az életkor vonatkozásában az eredmények alapján összefűggés tárható fel a csalás alszában (p=0,021). A kapcsolat az életkor és a csalás elfogadása között gyenge negatív irányú (r=-,114). Tehát a kor előrehaladtával a csalásra való hajlam és annak elfogadása csökken.

Őriné dr. Bilkei Irén

Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar, Zalaegerszegi Képzési Központ

Gyógynövények és felhasználásuk a középkorban és a kora újkorban

Célkitűzések: A munka célja, hogy rövid áttekintést adjon a ma a komplementer medicina közé sorolt fitoterápia középkori és kora újkori (15-16. század) előzményeiről.

Módszer: A rendelkezésre álló régészeti, írásos és képi források összehasonlítása és elemzése.

Eredmények és következtetések: A gyógynövények használata a gyógyításban valószínűleg egyidős az emberiséggel, magjaik régészeti leletekből, első írásos említéseik már az ókorból ismertek. Erdők-mezők gyógyító növényeit honfoglaló őseink is használták, a táltosok és a „jvas”-nak nevezett füvesemberek több-kevesebb sikerrel kezelték a sebeket gyulladáscsökkentő hatású növényekkel. A koraközépkori Európában, így Magyarországon is, a gyógynövények termesztését és használatát a bencés rend terjesztette el. A kolostorkertekből kerültek át a gyógynövények a várak és udvarházak kertjeibe. Minden várhoz tartozott gyógynövényes kert és drogpádlás. A 16. századi főúri családok levelezései arról tanúskodnak, hogy füves doktorok gyógyították az arisztokratákat. Mellettük fontos szerep jutott a várak úrnőinek, az „orvosságos nagyaszonyoknak”, akik jártasak voltak a gyógynövények termesztésében és felhasználásában. Szűkebb hazánkban, a Nyugat-Dunántúlon a Nádasdyak egervári és sárvári, valamint a Batthányiak körmendi és németújvári váraiból vannak ilyen adatok. Ezeknek az úrnőknek lehetőségük volt a gyakorlatból szerzett ismereteiket könyvekből is elmélyíteni, a 16. század második felétől már rendelkezésre álló Herbáriumokból, azaz füveskönyvekből. Az egyik első ilyen emlék külön is megemlítendő, mert a Nyugat-Dunántúlhoz kötődik: Sylvester Jánosnak a Sárváron 1539-ben kinyomtatott latin-magyar botanikai szószedete.

További feladatok: A gyógynövényekre vonatkozó írásos adatok szisztematikus gyűjtése, a forrásadatokat rendszerbe állítása és a korabeli ismert nyugat-európai adatokkal való összehasonlítása, valamint a gyógynövényeket használók társadalmi hátterének elemzése.

Németh Judit, Hideg Gabriella

Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Doktori Iskola, Pécs

A Sellyei járás, mint hátrányos helyzetű kistérség, lakosságának egészségi állapotfelmérése, a szociodemográfia tényezők tükrében

Bevezetés: Az egészség-egyenlőtlenségek csökkentése a WHO által is megfogalmazott globális cél, minden társadalom közös érdeke. A társadalmi-gazdasági státusz és az egészségi állapot rendkívül szoros kapcsolatának szem előtt tartása, kiemelt fontossággal bír az egészségfejlesztés tervezésében, az egészségpolitikai döntések meghozatalában.

Célkitűzés: A kutatás célja a Sellyei járás - amely a rendelkezésre álló statisztikák szerint a leghátrányosabb helyzetű kistérségek egyike - lakosságának egészségállapot felmérése, a társadalmi-gazdasági státusz és az egészségi állapot összefüggéseinek vizsgálata, az egészségi állapot nemzetközi összehasonlítása más hátrányos helyzetű régiókban élő populációkkal. Módszerek: Az adatokat egyfelől statisztikai adatokból, másrészt kérdőíves felmérésből kívánjuk nyerni, utóbbi esetben az egészségfüggő életminőség mellett a társadalmi-gazdasági státuszra vonatkozó kérdéseket teszünk fel.

Kutatói kérdések: Milyen társadalmi-gazdasági előnyökkel jár az egészségegyenlőtlenségek csökkentése? Milyen módon érvényesül a szociodemográfiai tényezők egészségre gyakorolt hatása? Milyen mechanizmusokon keresztül hat a faji/etnikai hovatartozás az egészségi állapotra?

Várható eredmények: Az egészségi állapotot befolyásoló szociodemográfiai tényezők közül az iskolai végzettség és a foglalkoztatottság mellett, a lakóhely elszigeteltsége kiemelt jelentőségű. A faji/etnikai hovatartozás a kedvezőtlen életkörülményeken keresztül fejt ki hatását az egészségre.

Tömő Zsolt¹, Beke Szilvia²

¹*Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Doktori Iskola;*

²*Gál Ferenc Egyetem, Egészség- és Szociális Tudományi Kar*

Az utazás lelki egészségre gyakorolt effektusai

Bevezetés: Egészségi állapotunk megőrzésében jelentős szerephez jutnak mindazon rekreációs tevékenységek, melyek hozzásegítenek a lelki egyensúlyunk fenntartásában. A kutatás során olyan kérdésekre kerestük a választ, mint az utazás lelki egyensúly helyreállításában betöltött szerepe, jóllétünket befolyásoló hatása, de összefüggést kerestünk az iskolai végzettség és az utazás életminőségre gyakorolt hatása között is.

Módszer: A kutatásba több mint 300 fő került bevonásra, online anonim kérdőív segítségével, melyben a WBI-5 Jól-lét kérdőívet adaptáltuk az utazás életminőség vizsgálatához. Eredményeink nem reprezentatívak, a heterogén eloszlású populáció szubjektív nézeteit, tapasztalatait tükrözik.

Eredmények: A válaszadók többségének szubjektív megítélése szerint, a lelki egészségünk helyreállításában az utazásnak kiemelkedő szerep tulajdonítható. Legfőbb motivációs célként a pihenés és a kikapcsolódási szándék jelenik meg. Az utazási szokásokat meghatározóan a rendelkezésre álló diszkrecionális jövedelem befolyásolja. A legutóbbi utazási élményre alapozva, megállapítottuk, hogy az utazás kedvezően befolyásolta a legtöbb válaszadó általános közérzetét, életminőségét.

Következtetések: Az eredményeink hűen tükrözik mindazt, hogy mennyire jelentős szerepe van az utazásnak lelki egészségünk szempontjából. Az utazás egy lehetőség az egyén számára, hogy megőrizze és helyreállítsa nem csak lelki, hanem komplex egészségi állapotát.

Dr. Mátyás Szabolcs

Nemzeti Közszolgálati Egyetem

A sport- és turizmusbiztonság szerepe a nyári olimpiai játékokon

Bevezetés: Az elmúlt másfél évtizedben jelentősen emelkedett azon személyek (turisták) száma, akik egy-egy sportrendezvény kedvéért akár egy másik kontinensre is elutaznak, hogy szurkolhassanak kedvenc csapatuknak vagy sportolójuknak. A sportrendezvények közül kiemelkednek a nyári olimpiai játékok, melyek több millió látogatót vonzanak. A turisták biztonságának garantálása számos szerv összehangolt működését követeli meg.

Módszerek: A kutatás során a Sydney-i olimpiától (2000) a tokiói (2020) olimpiáig bezárólag lettek elemezve a nyári olimpiai helyszínek legfontosabb biztonsági paraméterei, gazdasági és kriminálstatisztikai adatai. Ezen adatok nemzetközi adatbázisokból és nagykövetségi, illetve konzuli forrásokból származnak.

Eredmények: Egy olimpiai játék biztonságos lebonyolítása nem kizárólag a biztonsági erők létszámától és a biztonságra fordított összegtől függ. Nagyban meghatározza egy olimpiai biztonságát a fogadó ország általános biztonsági helyzete.

Következtetések: A napjainkban alkalmazott biztonságtechnikai eljárásokkal megakadályozható az, hogy egy olimpiai helyszínre bejuthasson egy terrorcselekményt elkövető személy. A sportlétesítményeken kívül a biztonság és az olimpia sportbiztonsági kiadása nincs egyenes arányban egymással.

Az olimpiai játékok szervezésénél nem csak a rendőrség feladata a biztonság szavatolása, hanem ennek megteremtésében részt kell vennie egyéb rendészeti szerveknek is (magánbiztonsági szervek, önkormányzati rendészet, katonaság).

Szakál Zoltán¹, Kerekes Nikoletta²

¹Debreceni Egyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet;

²Debreceni Egyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Intézet

Fiatalok egészségturisztikai magatartás vizsgálatának eredményei, marketing és PR fókusszal

Fiatal korban az egészségtudatosság kialakítása nagyon fontos, hiszen később ez a korosztály fogja képviselni a keresleti tömeget az egészségturizmus piacán. Fontos, hogy a fiatalok tisztába legyenek a magyar és nemzetközi egészségturisztikai kínálattal, annak hatékonyságával, a magyar gyógyászat történetével. A kutatás során a magyar 18-35 éves fogyasztók egészségturizmus viselkedését és szokásait vizsgáltuk. Online és személyes felmérés formájában megvalósuló kérdőíves munka a 18-35 éves korosztályt helyezte a fókuszba. A felmérésben megmutatkozik az is, hogy azok a fiatalok, akik igénybe vettek bármilyen egészségturisztikai szolgáltatást, nemcsak az egészségük megtartása, vagy javulása érdekében éltek a lehetőséggel, hanem azért is, hogy kapcsolódhassanak, és társaságban lehessenek. A vizsgált fiatal generáció már teljesen máshogyan gondolkodik és alakít ki attitűdöt, ez nincs másként az egészséghez és a turizmushoz kapcsolódóan. Az eredmények tükrében megállapítható, hogy nagyon sok kommunikációs és edukációs feladat van a fiatalok egészségtudatosságának fejlesztése kapcsán. A marketing és PR vonatkozások tekintetében a digitális felületek, influencersok bevonásával és egyszerű infografikus megoldásokkal lehet az ismeretterjesztést és az információkat átadni a fiataloknak. Az egészségturizmus kiemelten fontos Magyarországon, kiváló minőségű és széles palettájú kínálattal rendelkezünk, amelyet meg kell ismertetni a fogyasztókkal.

Dr. Karácsony Ilona¹, Horváth Anna², Dr. Pakai Annamária³

*¹PTE ETK Egészségtudományi Alapozó, Szülésznoi és Védőnoi Intézet Védőnoi és
Prevenációs Tanszék,*

*²PTE ETK Egészségtudományi Alapozó, Szülésznoi és Védőnoi Intézet Védőnoi és
Prevenációs Tanszék,*

*³ Egészségtudományi Alapozó, Szülésznoi és Védőnoi Intézet Védőnoi és Prevenációs
Tanszék*

A várandósgondozási team által adott mozgással kapcsolatos tájékoztatás - a fizikai aktivitás előnyeinek és az azt akadályozó tényezőknek a vizsgálata gravidák körében

Bevezetés: Kutatásunk célja a várandósgondozási team fizikai aktivitással kapcsolatos tájékoztatásának illetve a testmozgás előnyeinek és az azt akadályozó tényezőknek a megismerése volt.

Módszerek: Kvantitatív, keresztmetszeti kutatásunkat alacsony rizikójú, várandósgondozásban részesült gravidák körében végeztük (n=122). A saját szerkesztésű illetve EBBS, NEWS-Y standard kérdőívekkel online platformon gyűjtött adatainkat t-próbával, egyutas varinacianalízissel és korrelációs számítással dolgoztuk fel (p<0,05).

Eredmények: A várandósgondozási team tagjai a minta 30%-ának magyarázták el a várandósság alatti mozgás előnyeiket, a kapott információk mennyiségének emelkedésével párhuzamosan növekedett annak követése (p<0,05). A rendszeres testmozgás, illetve a várandóstorna igénybevétele esetén a fizikai aktivitás megnevezett előnyeinek átlagértékei magasabbak voltak (p<0,05). Akik a várandósság alatti mozgásról tanácsot kaptak, azoknál a fizikai aktivitás pszichoszociális, pszichológiai, somatikus előnyeinek átlagértékei voltak jelentősen nagyobbak (p<0,05), illetve a kapott tanácsok mennyisége és az előnyök megjelölése korrelációt mutatott (p<0,05). A nem sportolók körében mozgást akadályozó tényezőnek bizonyult az idő, a fáradtság, a helyszín elérhetősége (p<0,05).

Következtetések: A várandósgondozás keretében a fizikai aktivitás területén belül többszöri tanácsadásra van szükség, illetve a mozgás előnyeinek széleskörű megosztásánál annak kvantitatív és kvalitatív aspektusainak fejlesztésére is fontos figyelni, ami segítség lehet a mozgás iránti motiváció fenntartásában / felkeltésében és a cselekvés támogatásában.

Dr. Lukács Gábor

*Magyar Agrár-és Élettudományi Egyetem, Georgikon Campus,
Agrár- és Élelmiszergazdasági Intézet, Keszthely*

**Látogatói preferenciák felmérése
a Szendrey-emlékszobánál**

A Szendrey Júlia szülőházában kialakított emlékszoba 2009 márciusa óta látogatható. Csaknem tizenötezer kultúra és örökség iránt érdeklődő látogató vett részt programjainkon. A tavalyi év végén, 2022-ban és 2023 elején kérdőíves felmérést végeztünk a körükben, melyben a kultúrafogyasztási szokásaikkal kapcsolatos kérdéseket tettünk fel. Kérdéseink arra vonatkoztak, hogy az örökségturizmusra fogékony személy hány alkalommal vett részt kulturális rendezvénye, milyen típusú attrakciókra látogatott el, ezeken az alkalmakon milyen kiállításokat, emlékhelyeket keresett fel. A válaszadók többsége rendszeres kultúrafogyasztó, ugyanakkor a meglátogatott helyek és attrakciók, programok sokrétűek. Mivel a megkérdezett száma és jellemzőik is rendkívül specifikusak, így eredményeink iránymutatóak, célunk ugyanakkor a megkérdezettek számának jelentős bővítése egyéb örökségturisztikai helyszíneken.

4. SZEKCIÓ / SECTION 4

Szekcióvezetők:

- **dr. Gabriella Hideg PhD**, *lecturer*
- **Dr. Shadrack K. Murimi PhD**, *senior lecturer*

Ntunzwenayo Pascal, Catherine Laura Mamuli PhD

Kibabii University, Kenya

Psychological Empowerment and Employee Retention of Public Universities in Bujumbura City, Burundi

Psychologically empowered employees have lower turnover intention. Managing employee retention is an effective way to ensure that high-quality or experienced employees remain while maintaining organizational performance, morale, and positive customer retention. Globally, employee retention has been and continue to be a challenge. In USA, 63 million workers left their job voluntarily in 2019. Three of the most common reasons were a lack of career development (20%), work-life balance (12%), and manager behavior (12%). In Africa, Ugandan public universities found that 39% of the staff are looking for greener pastures and would leave immediately if the opportunity arise. In Burundi, Universities continue to face manpower shortages as result of the widespread practice of many skilled employees leaving the country to seek greener pastures elsewhere. The lack of career progression support, low pay, political instability, and a lack of liberty to consult for various entities that would be a supplementary source of income are some of the issues leading to the brain drain. The theoretical evidence underlying the influence if psychological empowerment on employees' positive attitude, such as retention, remain unanswered in the context of Burundi. Therefore, the study sought to investigate the influence of psychological empowerment on employee retention in public universities in Bujumbura, Burundi. Content analysis was employed. The study used PRISMA framework to identify and select articles for review. Based on the results on reviewed articles, the study concluded that psychological empowerment has a significant influence on employee retention of public universities in Bujumbura city, Burundi. The researcher recommended the management of public universities to provide challenging and meaningful work and maintain a decent working environment.

Anne Achieng Asee¹, Marygoretti Akinyi Otieno²

¹Department of Educational and Distance Studies, University of Nairobi, Kenya;

²Department Sociology, Social work and African Women Studies University of Nairobi, Kenya, Kenya

**Health promotion for the elderly in developing countries:
stakeholders engagement perspective**

Researches have indicated that elderly people at 65 years and above mostly live in the United States of America. Africa is also realizing a growing population of ageing people including Sub-Saharan Africa where the number keeps on rising. This expansion is attributed to many factors like; longer lifespans due to improved health care services, improved diet and nutrition, general wellbeing and elderly awareness mechanisms in the societies, communities becoming more knowledgeable on life expectancy issues and other variables. By 2050 older people will constitute more than one-fifth of the world's population with the greatest increase being realized in Africa. This study, investigated strategies for maintaining healthy and quality life among the elderly population. In Kenya, currently life expectancy is 67.21 years. This study looked at social participation and integration and designing health promotion programmes that are favorable to the elderly male and female in both urban and rural settings. The targeted sectors are continuing professional work into later life, participation in cultural events and sports and maintaining strong social networks among the elderly in selected Counties in Kenya. The study findings indicated that the elderly are quite a good population in the country. They face various challenges leading like health, security and integration strategies. The study noted that the elderly can still be actively involved in sustainable development and growth of the country through structured participation and engagement. The study recommended more policy frameworks and researches to be done on different integration strategies for the elderly.

Peter Mokaya¹, Gabriella Hideg², István Ágoston³

¹University of Pecs, Pecs Hungary; ²University of Pecs, Pecs Hungary; ³University of Pecs, Pecs Hungary

Addressing mental health concerns among young adolescents during the Covid 19 pandemic period in Kenya

Introduction: In Kenya, mental health experts estimate that 1 in every 10 Kenyans may be suffering from a mental health problem. Evidence shows that fifty percent of all mental health disorders start at the age of 14 years.

Objectives: The aim of our work is to present the first results of an ongoing investigation by U-Tena in the informal settlements of Nairobi Kenya

Methodology: From the secondary data obtained from the survey that was conducted by U-Tena Youth Organization and Brown University students in 2020, out of 304 adolescents reached in the conducted survey, 73 participants had been physically, sexually, or emotionally abused. Mental health was highlighted as a key component of SRHR mentorship to adolescents.

Strategies: Mentors were recruited and trained on how to use WHO's Problem Management plus to address recruited adolescents who were faced with adversity. PSYCHLOPS assessment tool was used to measure levels of adversity at the pre-intervention, intervention, and Post-intervention stages.

Project results: Ninety-three parents were sensitized through parent meetings; a total of 80 parents underwent 4 parental counseling sessions, and ten focus group discussions were done with 120 adolescents. Results from a paired t-test from the data samples showed a significant gain ($t=10.21$; $n=111$; $p=0.000$) the effect size was 0.66 with a Pearson correlation of 0.77 which indicates that the post scores were slightly more than the standard deviation better than the pretest scores.

Conclusion: Within the first eight months of implementation, a notable change occurred among young adolescents in their self-awareness and self-esteem.

Patric Lulumba Aghan¹, Anne Asee²

¹Department of Sociology, Social work and African Women Studies, University of Nairobi, Kenya;

²Department of Educational and Distance Studies, University of Nairobi, Kenya

The impact of sports and recreational program on recidivism of women offenders in Kenyan prisons

Objectives: Empirical studies in Kenya indicates that offender participation in correctional rehabilitation programs is associated with reduction of recidivism among male and female convicts. The study sought to analyze the impact of sports and recreational program on recidivism of women offenders in Kenyan Prisons.

Hypotheses: The study hypothesized that women repeat offenders' participation in sports and recreational activities did not have positive influence on recidivism. It was also hypothesized that participation in correctional sports and recreational programs did not prevent women convicts from crime relapse.

Material and methods: The study employed a descriptive survey research design. Both quantitative and qualitative data were collected from the respondents using questionnaires and focus group discussions. The study targeted a total of 54 repeat women offenders who participated in sports and recreational programs. Results: The study established that sports and recreational activities had a positive impact on recidivism reduction. The respondents also indicated that recreation and sport can play a significant role in crime reduction, promotion of socio-emotional skills and improvement of inmates' mental and physical health.

Concussion: It was the conclusion of the study that penal institutions should strengthen sports training and recreational programs in all women correctional facilities. This is because programs play significant role in helping women convicts acquire requisite skills which is vital for their ability to desist from criminal relapse.

Dorothy Kyalo¹, Angeline Mulwa²

¹UNIVERSITY OF NAIROBI Department of Educational Management, Policy & Curriculum Studies;

²UNIVERSITY OF NAIROBI Department Of Educational And Distance Studies

Digital Inclusion in University Education in Kenya: The Art of Promoting Justice in Participation and Access to Higher Learning

This article is based on premise that digital inclusion in university education promote knowledge production which is key to sustainable development. The purpose of this study was to establish the accrued benefits of digital inclusion in university education to the faculty, students and the adjacent communities. The objective of the study was to determine the extent to which use of ICT and connectivity has improved service delivery and research in Universities. Data were collected by use of a questionnaires to 150 students and 75 staff purposively selected from ICT departments of 15 Universities. Descriptive analysis was employed for data analysis coupled with qualitative analysis through narratives and stories. Results revealed that the intervention has been of great help to the beneficiaries through online collaboration among researchers, enhanced online teaching and learning and enhanced efficiency in administration in the connected universities. Approximately 500,000 students, 50,000 staff and 10,000 researchers have benefited from KENET projects initiatives. This is evident by responses from significant numbers of students (71.4%) and staff (67%) who stated that they are satisfied with using the application to complete tasks while (14.3%) of students and (22%) of staff expressed dissatisfaction with using the application to complete tasks. It was recommended that there is need to improve on the internet strength to accommodate the large number of students; raising band width to boost speed and prioritize research sites; allow access to educative Yu tube channels and universities should increase WIFI hotspots in the institutions.

Prof. Vincent O. Onyera, Ph.D

KCA University, Deputy Vice Chancellor Research, Innovation and Outreach

**The physical activity transition in Africa:
Why is Africa back peddling?**

Introduction: Countries in Africa, like many low and middle income countries around the world, are going through a rapid physical activity transition. Changes in automobile transportation access, in-home electronic entertainment, and widespread availability of information technology, even in remote regions, is provoking behaviour changes resulting in less physical activity and more sedentary behaviour. This worrying public health trend is contributing to an increase in the prevalence of overweight and obesity and ultimately an increase in modifiable lifestyle diseases and hence a threat to Africa's future and sporting excellence.

Objectives: The objectives of this presentation will be: i. To describe the emerging physical activity transition threat in Africa ii. To highlight selected initiatives and activities as effective mechanisms for research, promotion and synthesis, capacity building, identification of research gaps, and advocacy for the promotion of physical activity for sustainable development in Africa. iii. To recommend possible ways of promoting health-enhancing physical activity in Africa for sustainable development.

Julius Gathogo

Kenyatta University, RITR-University of South Africa, and ANCCI University

Ethical Imperatives in African Indigenous Sports: A Kenyan Experience from a socio-historical perspective

Although there is no single and/or unified word for ‘African ethics’ or ethics for that matter, African indigenous society demonstrates its religio-cultural ethics through insistence on community and/or communal relationships (Ubuntu). This translates to ‘my humanity being affirmed by other persons and vice versa.’ In other words, the aphorism that ‘a person is a person because of other persons’ or ‘I am because you are,’ is critical in understanding ethical imperatives in African indigenous sports. From time immemorial, African indigenous sports, which are characteristically relational and meant to strengthen societal bonds, have always included: Kikuyu forms of wrestling (Nundano), the Nguni stick fighting, donkey racing, Senegalese wrestling (Laamb), Luhya Bull-fighting competitions, and communal dances among others. In Kenya, the Isukha bullfighting ritual (Shilembe) that involved two charged bulls has remained right into the twenty-first century, as it attracts tourist attention locally and beyond the territorial space. To this end, this presentation conceptualizes the African indigenous sports, and methodologically narrows down to specific aspects of African indigenous sports with intent to exploring its ethical imperatives. In other words, are there moral-ethical imperatives in these ancient and indigenous African sports? Or is its ethics merely guided by the ethic of Ubuntu (humane concern and care)? Were (and are) they merely meant for entertainments without any ideo-moral contents and religio-ethical underpinnings? Findings in this article will be gathered through extensive review of relevant research, archival sources, and through interviews with some selected people who are conversant with the topic under consideration.

Caroline J. Kirwa¹, Anne Asee²

¹TSC Trans Nzoia County, Kitale, Kenya; ²University of Nairobi, Nairobi, Kenya

The influence of tourism on academic outcome of youths in Mombasa County, Kenya

The education system of Kenya places more weight on students' academic performance than leisure and other extra-curricular activities. Virtually all students in high schools in Kenya, day mixed and fully boarding, being under the age of eighteen are more often than not under strict parental, guardian and school authorities monitoring and care geared towards making them realize the ultimate goal. One major activity that impacts academic performance is tourism. Mombasa County lies in a region that experiences high tourist activities throughout the year. This study investigates the influence tourism on the academic outcome of youths in the County. It is both qualitative and quantitative, and uses Ex-post facto research design as a quantitative research tool. It uses questionnaires administered on students and parents while conducting structured interviews among Principals of schools, county education directors and other education officers to get data on the extent to which tourism affects academic outcome amongst the youth. The target population is 34 public secondary schools and the six Sub-Counties of Mombasa. The research finds that while tourism impacts negatively more academic outcome of youth, it has positives to it, but again, it is not the only factor influencing performance.

Violet Auma Odera

Kwale Teacher College, Kenya

Implementation of competency based curriculum in junior secondary schools in Kenya

Introduction: To achieve the CBC reforms Kenya Institute of Curriculum Development has developed the competency based curriculum with a Vision (An engage, empower and ethical citizen), Mission (Nurturing every learners potential by identifying and Nurturing all learners potential/ success) and Pillar (Values, guiding principles, theoretical approaches).

The changes in Competency-Based Curriculum (CBC) are targeting learners in the education system to achieve knowledge, skills, values and attitudes as indicated in Basic Education Curriculum Framework (BECF). This paper target to discuss the roll out of CBC in junior secondary school.

Objectives: Establish the preparedness of teachers in junior secondary schools. Determine the effectiveness of CBC curriculum in junior secondary school. Establish adequacy of equipment and facilities in junior secondary school. Determine efficacy of formative and summative assessment in junior secondary schools. Establish the role of parents in achieving CBC in junior secondary school.

Materials and methods: The study is primarily qualitative. It presents previous research results and explains the objectives of the Kenyan government.

Results: It sheds light on the burdens placed on teachers, the difficulties and experiences of the transition to the new education system.

5. SZEKCIÓ / SECTION 5

Szekcióvezetők:

- **dr. habil Tigyiné dr. Pusztafalvi Henriette**, *PhD associate professor*
- **Violet Auma Odero**, *teacher*
- **Molnárné Csákvári Tímea**, *assistant professor*

Artur Lakatos

Partium Christian University

The bath potential of the Szeklerland, reflected in documents from the beginning of the XXth century

During the last decades of the existence of the Austro-Hungarian Monarchy, the economic development of the peripheral border regions was considered a priority for internal politics. One of these was the historical Szeklerland, where two considerations had great importance as goals of the Hungarian national strategy: the industrialization of the relatively „backward” region and the prevention of the migration of the Szekler working people – men and women alike – abroad, especially to Romania. One of the possible directions for development was the exploitation of the potential of the mineral – and medicinal water potential of the region. This presentation will focus on how this possibility was treated, in the sources of the period, with a focus on the lesser-known book of the politician, entrepreneur and an early „specialist for regional development”, Zoltán Brázay. The most important method used is source analysis, placed in the context of that period. In my conclusion, I express my opinion that the potential of the respective region was well perceived and attempts existed to develop an efficient “marketing” strategy, even if such was never really put into practice, not even now.

Pavla Šafránková^{1,3}, Lenka Horáková¹, Tomáš Dudich^{1,2}

¹Technical University of Liberec, Faculty of Health Studies, Liberec, Czech Republic;

²St. Elizabeth University of Health and Social Work in Bratislava, Slovak Republic;

³Czech Technical University in Prague, Faculty of Biomedical Engineering, Czech Republic;

Medical Tourism in Czech Republic

Introduction: The Czech Republic has emerged as one of Europe's top travel destinations during the past 30 years and is now one of the most famous European locations for health tourism. It provides highly qualified doctors, excellent medical treatment at reasonable costs, and an ideal location to recover after surgery. The country is well-known for its outstanding achievements in oncology, cardiology, infertility, eye surgery, aesthetic medicine, and procedures. Modern robotic surgery is available to patients who come to the country, enabling quicker recovery, shorter hospital stay, and considerably lower risk of problems.

Methods: Data were obtained by searching available documents.

Results: The Czech Republic offers excellent opportunities for the growth of health tourism.

These include more than just affordable costs, flawless diagnostics, advanced treatment methods, highly skilled personnel, and cutting-edge machinery. Other attractions include the lengthy history of spa treatments or the variety of tourist attractions.

Patients from other countries can receive treatment at several medical centers. The fundamental requirement for the growth of health tourism is not predominantly cutting-edge medical equipment but rather medical teams, helpful employees, and language proficiency.

Conclusions: Foreign clients come to the Czech Republic for health care because of its affordability, quality follow-up care, and convenient location in the central region of Europe.

**Éva Erdélyi, Sándor Lőrincz,
Klára Karakasné Morvay, Csilla Szalók**

Budapest Business School, University of Applied Sciences, Budapest, Hungary

Analyses of the motivation of Hungarians for water-based health care and health medicine

Introduction: Preserving our health has become more important with the onset and prolongation of the epidemic. In this study, the awareness of domestic health tourists in Hungary is analyzed. In pre-survey research, interviews were conducted after analyzing the supply side. Our goal is to examine the demand.

Methods: The study is presenting the development of water-based health preservation and health medicine in Hungary and analyzes whether there is a demand for it or whether the population is satisfied with bathing opportunities. The findings based on the conducted questionnaire survey intend to answer the question of whether the Hungarian population who already cares about their health and spends their holidays in wellness hotels can be encouraged to do more for their health, and what can be done to motivate others to do so. The questionnaire consisted of 40 questions and received more than 500 responses.

Results: The findings of the complex statistical analysis of the responses suggest that there would be a need for healthcare services offered by thermal and medical institutions. It shows how the Hungarian population is informed about the subsidized treatments available in the spas, and whether those arriving at the wellness hotels received adequate information about the health care services available there.

Conclusion: ‘Post-covid’ packages can be offered and help international competitiveness, for experiencing the harmony of the individual, health, and nature at the same time.

Palkovics Krisztina¹, Dr. Varga Zoltán²

¹Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Doktori Iskola, Pécs;

²Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar, Egészségbiztosítási Intézet, Zalaegerszeg

What is the situation with the wellness hotels?

Objectives: The aim of our analysis is to assess the situation of wellness hotels and spas in Hungary as a result of the Covid-19 pandemic.

Method: This is a quantitative, descriptive research. We performed a complete data analysis of the CSO databases on the basis of tourism. We analyzed the number of foreign-domestic guests, guest nights in the spa hotels and spas, the sales revenue, utilization of room and accommodation capacity.

Results: Our results show that the number the volume of health tourism has steadily increased in recent years. The results in 2020 were far behind the values of previous years. The number of domestic guests was halved, the number of foreign guests was a quarter, and the number of guest nights decreased by 62.4% in 2020. The total gross accommodation fees of spa hotels was more than 50% lower in 2020. The room and accommodation capacity utilization was also half compared to the average of the previous 5 years. It was also observed a 50% drop in sales revenue. Although these figures showed an increase in 2021, they were far behind the values of 2019.

Conclusions: Due to the COVID-19 pandemic, the turnover and sales of Hungarian spa hotels and spas. It was greatly affected by the Government's decree of 10 November 2020, which stated that hotels could not receive tourists and events were not held. Even in the first half of 2021, the restrictions significantly limited the situation of spa hotels and spas.

György Jóna, Mariann Móre

University of Debrecen, Faculty of Health Sciences, Nyíregyháza, Hungary.

Soft budget constraint syndrome in the healthcare scheme – a health economics meta-analysis

Introduction: This presentation based on the health economics approach scrutinizes how the soft budget constraint syndrome (SBCS) impacts the costs in the healthcare scheme. The paradigm of SBCS refers to if a health provider institution gets into serious financial trouble, the government bails it out from the crisis. The health organizations are accustomed to permanent state intervention year by year, economic environment thus impels them toward cost increases in the healthcare system and, in parallel, they may thus not tend to save financial resources through a strict economy. Finally, most units of the healthcare scheme apply SBCS therefore medical services become more expensive.

Method: The meta-analysis musters 79 books, reports, theoretical, and empirical papers to dissect the traits of SBCS. The search for articles insists on the Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analysis guidelines.

Results: The empirical findings highlight that SBCS can be found in almost every region of Europe and the US as well. Furthermore, physicians, patients, stakeholders, politicians, and owners prefer SBCS, it cannot thus be addressed adequately. Papers highlight that financial automatisms should be modified to reduce the accomplishment of SBCS.

Conclusion: The SBCS can be discerned in private and public healthcare systems as well because it guarantees that a hospital cannot be gone bankrupt. So far Norwegian health management has managed to eliminate the effects of SBCS.

Judit Grotte¹, Erdeiné Késmárki-Gally Szilvia²

¹Kodolányi János University, Budapest, Hungary;

²Budapest Metropolitan University, Budapest Hungary

Challenges of hotels in the recent past

Almost 1,000 hotels were operating in Hungary in April 2019, but due to the pandemic, only 500 could welcome guests in 2020 and at the beginning of 2021. According to the World Tourism Organization's January 18, 2022 report, global tourism in 2021 showed a nearly 4% increase in the number of international visits compared to 2020: 415 million against 400 million (UNWTO, 2022)

After that, 2022 cannot be said to be the easiest year either, as the Russian-Ukrainian war led to serious energy prices in Europe as an economic consequence.

Our publication is a case study that deals with the example of a Hungarian hotel chain. Their portfolio includes: ski-, castle, business- and wellness hotels.

Our study used secondary literature, professional studies, recommendations of tourism consulting companies, and news published in the daily press as sources. Our case study shows the strategies used by the hotel chain to mitigate economic impacts.

A beküldött absztraktokat, a szerzői listát és az affiliációkat változatlan formában közöljük, az esetleges hibákért felelősséget nem vállalunk.

ZALAEGERSZEG
MEGYEI JOGÚ VÁROS

Kiadja:
Pécsi Tudományegyetem
Egészségtudományi Kara

ZFOK

Zalaegerszeg Felsőfokú Oktatásáért
Közalapítvány